

10-1. אחלאס סמריה ואח'

11. אגודת הגליל

באמצעות ב"כ עו"ד סאוסן זהר ואח'

מעדאלה- המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל

מרח' יפו 94 ת.ד. 8921, חיפה 31090

טלפון: 04-9501610; נייד: 0526399147; פקס: 04-9503140

העותרים

נ ג ד

משרד הבריאות

באמצעות פרקליטות המדינה

רח' צלאח א-דין 29, ת"ד 49029, ירושלים

טלפון: 02-6466131; פקס': 02-6467011

המשיב

הודעת עדכון מטעם המשיב

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 6.11.2017 (להלן: **ההחלטה**) ולבקשה להארכת מועד, מתכבד המשיב להגיש הודעת עדכון מטעמו, כדלקמן:
העתירה עוסקת בבקשת העותרים לבטל את החלטת המשיב לסגור תחנת אם וילד (להלן: **תחנת טיפת חלב**) בכפר חי'ואלד, שהעניקה שירותים לתושבי הכפרים ראס עלי וחי'ואלד, והפניית המטופלות לקבל שירות בתחנות חלופיות בכפר איבטין (להלן: **איבטין**) ובקרית אתא.
3. ביום 25.9.2017 הוגשה תגובת המשיב לעתירה, לפיה, דין העתירה להידחות על הסף בהעדר עילה להתערבות שיפוטית. צוין כי ההחלטה לסגור את תחנת טיפת חלב בחי'ואלד התקבלה לאחר שנשקלו השיקולים המקצועיים הצריכים לעניין, בהתבסס על תשתית עובדתית איתנה ובהתאם לחוזר מנכ"ל משרד הבריאות מס' 12/07 מיום 13.6.07 שעניינו "סטנדרט (תקן) להפעלת השירות המונע לפרט בטיפות חלב" (להלן: **חוזר מנכ"ל משרד הבריאות או החוזר**). בהחלטתו זו, עמד לנגד עיני המשיב, הרצון להבטיח מתן טיפול מונע בתחנה באיכות ובתדירות גבוהים. הכל כפי שהוסבר בהרחבה בתגובה.
4. ביום 6.11.2017 התקיים דיון בעתירה, בתומו נקבעו הדברים הבאים:

"לאחר ששמענו את טענות באות כוח הצדדים, ובפרט את התייחסות באות כוח המשיב להערותינו ולשאלות שהצגנו, ראינו לנכון לבקש מהמשיב הודעת עדכון, מגובה בתצהיר, בהתייחס לסוגיות הבאות:

א. האם אכן קיימים מקרים (שניים מהם הוזכרו על ידי באת כוח העותרות) שבהם המרפאה באיבטיין סירבה להושיט טיפול לאמהות?

באת כוח העותרות תעביר לבאת כוח המשיב את שמותיהן של שתי הנשים, על מנת שהמשיב יוכל לבדוק את התלונות שלהן.

ב. האם במצב הקיים, לאחר סגירת התחנה בח'ואלד, אכן מסופק השירות לכל האוכלוסייה הזקוקה לטיפול, ובאיזו תדירות?

המשיב יתייחס בבואו ליתן מענה לשאלה זו לכל הזכאים לטיפול שהם תושבי ח'ואלד וראס עלי (נשים וטף גם יחד).

ג. המשיב יבחן את אפשרות הפעלתה של מערכת היסעים של אחת מחברות האוטובוסים, או היסעים יעודיים אותם ייזום המשיב, מראס עלי לאיבטיין, על מנת שתושבי ראס עלי שאינם בעלי רכב יוכלו להגיע למרפאה באיבטיין בתחבורה ציבורית זו או אחרת.

2. הודעת העדכון תוגש עד יום ג', 5.12.2017.

3. העותרות תוכלנה להגיב על הודעת העדכון 14 ימים מיום שקיבלו אותה.

4. עם קבלת הודעת העדכון והתגובה לה, יוחלט באשר להמשך הטיפול בעתירה.

מכאן הודעה זו.

בהתייחס לסעיף א' להחלטה:

5. בדיון שהתקיים ביום 6.11.2017, הזכירה באת כוח העותרים שני מקרים בהם, לכאורה, תחנת טיפת החלב באיבטיין סירבה להושיט טיפול לאימהות. בהקשר זה נזכיר כי טענת העותרים היא שתחנת טיפת חלב באיבטיין, אליה הופנו מקבלי השירות בכפרים ח'ואלד וראס עלי, פתוחה אך בפני מבוטחי קופת חולים כללית וחסומה בפני מבוטחי קופות החולים האחרות. במענה לטיעון זה, הצהיר המשיב בתגובה מיום 25.9.2017 כי התחנה באיבטיין פתוחה בפני מבוטחי כלל קופות החולים – בניגוד לנטען על ידי העותרים – תוך שצוין כי הועברו הנחיות מבהירות בעניין לתחנה (ראו סעיפים 12 ו-32 לתגובת המשיב). בנוסף, קלטה תחנת טיפת החלב באיבטיין בימים אלה כ-30 משפחות מקופות חולים שונות.

מכל מקום, ובשים לב לטענת העותרים בדיון כאמור, בהתאם להחלטת בית המשפט, נדרשה ב"כ העותרים להעביר לב"כ המשיב את שמותיהן של שתי הנשים, על מנת שהמשיב יוכל לבחון את התלונות.

6. בהמשך לאמור, ביום 23.11.2017, לאחר שהמשיב פנה לבי"כ העותרים בבקשה לקבל את השמות לצורך בדיקת התלוונות, מסרה בי"כ העותרים כי שתי הנשים לגביהן נטען בדיון כי סורבו למתן טיפול בתחנת טיפת החלב באיבטיין, **התקבלו וטופלו זה מכבר בתחנה האמורה.**

7. לאור האמור, ברי כי התייתר הצורך להגיב לטענת העותרים בעניין אי קבלת מטופלים שאינם מבוטחי קופת חולים כללית בתחנת טיפת החלב באיבטיין, ודינה של טענה זו להידחות.

בהתייחס לסעיף ב' להחלטה:

8. במסגרת סעיף זה, ביקש בית המשפט הנכבד כי המשיב יענה על השאלה לפיה "האם במצב הקיים, לאחר סגירת התחנה בח'ואלד, אכן מסופק השירות לכל האוכלוסיה הזקוקה לטיפול, ובאיזו תדירות?" עוד ציין בית המשפט כי, "משיב יתייחס בבואו ליתן מענה לשאלה זו לכל הזכאים לטיפול שהם תושבי ח'ואלד וראס עלי (נשים וטף גם יחד)."

9. במענה לשאלה זו, יוער תחילה, כי המידע המבוקש בשאלה מתייחס לכלל המטופלים הזכאים בכפרים, גם כאלה שלא היו רשומים בתחנת טיפת חלב בח'ואלד ערב סגירתה, בהשוואה למידע בדבר הזכאים שהיו רשומים בתחנה ערב סגירתה. במובן מסויים, מדובר במידע שחורג מהיריעה שנפרשה בעתירה המתייחסת למצב העובדתי שעמד ערב ההחלטה על סגירת התחנה, ומתייחסת לזכאים שהיו רשומים בתחנה נכון לאותו מועד. מכל מקום, המשיב השקיע משאבים כבירים בניסיון לתור אחר המידע המבוקש. במסגרת זו, המשיב בחן את היקף הטיפול הניתן לזכאים לטיפול בתחנות טיפת חלב מראס עלי ומח'ואלד (נשים וטף) ואת תדירותו, לאחר סגירת תחנת טיפת החלב בח'ואלד.

עוד יובהר, כי כפי שצוין בתגובת המשיב לעתירה אף לא אישה הרה אחת משני הכפרים, הייתה רשומה לביצוע מעקב הריון בתחנת טיפת החלב בח'ואלד. יצוין, כי בשנים האחרונות החל נוהג בקרב נשים הרות, שלא לבצע את מעקב ההריון בתחנות טיפת חלב, אלא אצל רופאי נשים בקופות חולים. כך, לדוגמא, בנפת חיפה, שהכפרים ח'ואלד וראס עלי מצויים בתחומה, רק כ- 7% מכלל הנשים ההרות מבצעות מעקב הריון בתחנות טיפת חלב ובמחוז חיפה, רק כ- 26% מכלל הנשים ההרות מבצעות מעקב הריון בתחנות טיפת חלב. זאת, על פי רוב, כתוספת למעקב הריון במסגרת קופת חולים. מכאן, התייחסות המשיב רלוונטית לתינוקות ופעוטות בלבד, הן מראס עלי והן מח'ואלד שהיו זכאים לשרות בתחנת טיפת החלב בח'ואלד ערב סגירתה.

בטרם הצגת הנתונים ולצורך הבנתם, יסביר המשיב את אופן המעבר של משפחה מתחנת טיפת חלב אחת לאחרת – על משפחה המעוניינת לעבור תחנה, מכל סיבה שהיא (מעבר דירה/סגירת תחנה וכו'), לפנות ישירות לתחנה אליה בכוונתה לעבור על מנת שהתחנה

החדשה תפעל להזמנת התיק הרפואי של המשפחה מהתחנה הקודמת. יובהר, כי המשיב לא מעביר רשומות רפואיות על דעת עצמו. בחירת התחנה נתונה להחלטת המשפחה ומכאן הפרוצדורה האמורה. לאחר שהובאו דברים אלו בפני בית המשפט הנכבד, יוצגו תוצאות הבחינה בענייננו בהתייחס לסעיף ב' להחלטה, כדלקמן:

10. בין השנים 2014-2017 נולדו בכפרים ראס עלי וח'ואלד 116 ילדים. מתוכם, ערב סגירת תחנת טיפת חלב בח'ואלד:

29 תינוקות ופעוטות כלל לא היו רשומים לתחנות טיפת חלב, 30 תינוקות ופעוטות היו רשומים לתחנות טיפות חלב שאינן בח'ואלד, ו-57 תינוקות ופעוטות היו רשומים בתחנת טיפת חלב בח'ואלד. עובר לסגירת תחנת טיפת החלב בח'ואלד הוסברה למשפחות המטופלות הפרוצדורה האמורה. בהמשך לאמור, משפחותיהן של 49 תינוקות ופעוטות מראס עלי וח'ואלד, מבין אלו שהיו רשומים לתחנת טיפת חלב בח'ואלד, פנו לתחנה חלופית בה בחרו לקבל את השירות. בהתאם לפרוצדורה לעיל, תיקם הרפואי הועבר לתחנה שנבחרה על ידם, והם זומנו או יזומנו בעתיד לקבלת השרות בהתאם למועדים בהם על התינוקות/פעוטות לקבל שירות (36 תינוקות ופעוטות שטופלו בח'ואלד עברו לתחנת טיפת חלב באיבטיין ו-13 תינוקות ופעוטות שטופלו בח'ואלד עברו לתחנת טיפת חלב שונות בשפרעם).

במסגרת הבחינה, נעשתה פניה יזומה מצד הגורמים הרלוונטיים במשיב למשפחות שהיו רשומות לתחנת טיפת חלב בח'ואלד ערב סגירתה, ואשר טרם פנו לתחנת טיפת חלב אחרת (משפחותיהם של 8 פעוטות). על אף ניסיונות רבים שנעשו, לא ניתן היה ליצור קשר טלפוני עמם. לכן, אין למשיב בשלב זה מידע אודות כוונותיהם באשר לבחירת תחנת טיפת חלב חלופית. עם זאת, ביחס לאליהם יצוין, כי המדובר בפעוטות בני למעלה משנה, כך שאין בקבוצה זו תינוקות.

11. כי הנתונים שהוצגו לעיל הם רק ביחס לשנים 2014-2017, שכן רק משנת 2014 תחנות טיפת חלב החלו להיות ממוחשבות. לכן, אין כל אפשרות מעשית לאתר נתונים עובר לשנת 2014. עם זאת יובהר, כי כפי שיפורט להלן, פעוטות שנולדו לפני שנת 2014, קרי, בני 5-6 שנים, מגיעים, ככלל, פעם אחת במהלך 3 שנים לתחנת טיפת חלב, לבדיקת התפתחות וראיה. לאור האמור, משפחות רבות בוחרות או סבורות שאין צורך לבקר עם ילדיהן בתחנת טיפת חלב בטווח גילאים זה. לשם ההשוואה נציין, כי אחוז ההיענות למעקב ילדים בטיפות חלב בגילאי 3-5 שנים במחוז חיפה, נע בין 10%-30%.

12. בהקשר זה יצוין, כפי שצוין בתגובה לעתירה, כי בחוזר ראש שירותי בריאות הציבור מס' 3/2004, מיום 24.6.04, שעניינו "נוהל הטיפול בתינוק ובפעוט בתחנות לבריאות המשפחה ("טיפות חלב")", מוצג הסטנדרט המקצועי של מתן שירות מונע מגיל לידה ועד לגיל 6 שנים. מנוהל זה עולה כי ככלל, תינוקות עד גיל שנה נדרשים לשירותי טיפת חלב מספר רב של פעמים (כ-7 פעמים), לצורך חיסונים, הדרכת הורים, הערכות גדילה, בדיקות רופא

ועוד. לעומת זאת, פעוטות מגיל שנה נדרשים להגיע לטיפת חלב ארבע פעמים בלבד (עד לגיל 6) – לצורך בדיקת אחות ושלוש פעמים לצורך בדיקת רופא.

בהתייחס לסעיף ג' להחלטה:

13. בסעיף ג' להחלטת בית המשפט, התבקש המשיב לבחון את אפשרות הפעלתה של מערכת היסעים מראס עלי לאיבטין, כך שתושבי ראס עלי שאינם בעלי רכב יוכלו להגיע למרפאה באיבטין "בתחבורה ציבורית זו או אחרת".
14. בהמשך להחלטת בית המשפט, התקיימה ישיבה במשרדי המשיב, בה נבחן הנושא על-ידי הגורמים הרלבנטיים. המשיב מצא כי האפשרות המוצעת על ידי בית המשפט הנכבד, של הפעלת מערכת היסעים מראס עלי לאיבטין עבור תושבי ראס עלי שאינם בעלי רכב, מעוררת קשיים משמעותיים ואינה ישימה. זאת, מן הטעמים הבאים:
  15. ממוצע הילודה ל-4 השנים האחרונות בראס עלי, עומד על 12 תינוקות בשנה. יוזכר, כי כפי שנמסר בתגובה לעתירה, 11 תינוקות בלבד מתוך 29 תינוקות שנולדו בח'ואלד ובראס עלי בשנת 2017 טופלו בתחנת טיפת החלב בח'ואלד נכון לחודש יולי 2017. מתוך 19 תינוקות שנולדו בראס עלי מתחילת שנת 2017, רק 5 תינוקות הובאו על-ידי הוריהם לקבלת השרות בתחנת טיפת חלב בח'ואלד, בעוד שהיתר קיבלו שרות בתחנות טיפת חלב אחרות.
  16. כאמור לעיל, מגיל לידה ועד גיל 6 שנים, תינוקות ופעוטות יבקרו בטיפת חלב כ-11 פעמים. תור לביקור כאמור, נקבע בהתאם לגילו של התינוק/ פעוט, ובתיאום מול ההורים. בהתאם לאמור, בשל מצבת העובדים בתחנת טיפת החלב, שהרכבה משתנה מיום ליום (כפי שצוין בתגובה לעתירה, רופא ילדים ורופא נשים מגיעים לתחנת איבטין 4 פעמים בחודש, וככלל, לא באותם ימים), בשל הצרכים השונים של כל מטופל, ולאור אילוצים שונים של כל משפחה ומשפחה, לכל תינוק/פעוט נקבע תור בתחנת טיפת החלב **במועד שונה**.
  17. לפיכך, הפעלתה של מערכת היסעים מראס עלי לאיבטין כמוצע על ידי בית המשפט הנכבד, תחייב תיאום עם כל אחת מהמשפחות, בהתאם למועד הספציפי שנקבע להן ולאורך הביקור המתוכנן. במצב דברים זה, הפעלת מערכת היסעים ביום קבוע ובשעה קבועה, לא תשרת את תושבי ראס עלי במידה הנדרשת.
  18. המשיב בחן אפשרות של הפעלת מערכת היסעים בתיאום אישי (לאחר שכאמור נמצא כי מערכת היסעים קבוצתית אינה יישומית מאחר ולכל פעוט/תינוק יש תאריכים שונים המחייבים הגעה לטיפת חלב הנובעים מתכנית החיסונים ובדיקות ההתפתחות הנדרשות), והגיע לכלל מסקנה כי הפעלת מערכת היסעים כאמור, תדרוש הקצאת משאבים בלתי סבירים מהמשיב. זאת, הן בפן הכלכלי, והן בפן הלוגיסטי-תפעולי של הקצאת כוח אדם ייעודי לביצוע מעקב אחר מערכת זימון התורים של כל מטופל, הערכת

זמן הטיפול ותיאום ההסעה. המדובר במערך שאינו ניתן ליישום באמצעים וביכולות העומדים לרשות המשיב.

19. בעניין זה המשיב יבקש להבהיר, כי מאחר ותחנת טיפת החלב באיבטין הינה תחנה המופעלת על-ידי קופת חולים "כללית" אין למשיב נגישות למערכת זימון התורים, ולרשימת המטופלים. בהקשר זה יצוין, כי בראס עלי ובח'ואלד לא קיימות מרפאות קופת חולים, ותושבי שני היישובים מקבלים את שירותי קופת החולים במרפאות ביישובים סמוכים, ובין היתר באיבטין. משכך, סביר להניח כי משפחות אשר קובעות תור לתחנת טיפת חלב, יקבעו במועד זה, במידת צורך, תור למרפאה ולסידורים אחרים באיבטין, כגון שירותי בנק, קניות וכדומה. במצב דברים זה, בלתי אפשרי לצפות את זמן השעות המתוכנן של המטופלים באיבטין ומכאן שהפעלת מערכת היסעים כאמור אינה ישימה.

20. לא זו אף זו, כפי שהוצג לעיל, מרבית המשפחות רשומות לתחנות טיפת חלב שאינן ביישוב איבטין וכן ישנן משפחות שטרם נרשמו לתחנות חלופיות. משכך, הפעלת מערכת היסעים לתחנת טיפת החלב באיבטין אינה מספקת פתרון לכלל תושבי ראס עלי.

21. קושי נוסף העומד בפני המשיב, הינו האחריות לביטחון הנוסעים במערכת ההיסעים לתחנת טיפת החלב באיבטין. ברי, כי הסעה זו מיועדת בעיקר לתינוקות ופעוטות. בהתאם, לצורך קיום מערכת היסעים כאמור, נדרשת התקנת מושבי בטיחות מותאמים לילדים בגילאים השונים. התאמת כיסאות בטיחות לגילאים שונים לפני כל נסיעה, והטלת אחריות זו לדאגה לבטיחות וביטחון הנוסעים, הינה נטל שהמשיב אינו יכול לעמוד בו.

22. עוד יצוין, כי ניהול מערכת היסעים על ידי המשיב יוצרת תקדים בעל השלכות רוחב משמעותיות ופותחת פתח לדרישות דומות ביחס לכל שירות רפואי שעל המשיב מוטלת החובה לספקו על פי דין. ודוק: המשיב אמון על בריאות הציבור ואין לו המומחיות לנהל מערכות היסעים, הדורשת מומחיות והיכרות מתחומים אחרים. ממילא, המשיב סבור כי בהחלטתו להפניית המטופלים לתחנה באיבטין עומד הוא בדרישות חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, הדורש מתן השירות הרפואי במרחק סביר ממקום המגורים (ראו סעיף 36 ו-41 לתגובת המשיב וההפניות שם).

23. על יסוד האמור, המשיב סבור כי הפעלת מערכת היסעים מראס עלי לתחנת טיפת החלב באיבטין כמוצע על ידי בית המשפט הנכבד, אינה ישימה, וקיומה עלול ליצור השלכות רוחב שהמשיב לא יהיה מסוגל לעמוד בהן. לא זו אף זו, המשיב סבור כי הפעלת מערכת היסעים כאמור כלל אינה נצרכת. כפי שהובהר בתגובה לעתירה, קיים מענה תחבורתי בין חי'ואלד לאיבטין לפי הפירוט הבא: בימי חול קו אוטובוס מספר 73א של חברת אגד המחבר בין חי'ואלד לבין מרכזית המפרץ בחיפה, ועובר דרך רומיחאת, איבטין ורכסים מבצע חמש נסיעות יומיות בכל כיוון ומשך הנסיעה בו הוא כ-15-10 דקות. בנוסף, פועל

קו 74 של חברת אגד, העובר גם הוא בח'ואלד דרך רומיחאת ואיבטין, בתדירות של פעמיים ביום. אמנם, לא קיימים שירותי תחבורה ציבורית בין ראס עלי לבין ח'ואלד. עם זאת, מאז הקמת תחנת טיפת חלב בכפר ח'ואלד בשנת 1997 לא היה בהעדר התחבורה הציבורית כדי למנוע מתושבי ראס עלי להגיע לתחנה ולקבל בה שירות.

24. בנסיבות אלה, ועל יסוד האמור בתגובה לעתירה, עמדת המשיב היא כי דינה של העתירה להידחות.

25. הודעה זו נתמכת בתצהירו של פרופ' שמואל רשפון, רופא המחוז של לשכת הבריאות המחוזית חיפה.

היום, ג' טבת תשע"ח

21 דצמבר 2017

קו 411 חוק 2
עדין ספדי-עטילה, עו"ד

סגנית בכירה א' במחלקת הבג"צים
בפרקליטות המדינה

תצהיר

אני הח"מ, פרופי שמואל רשפון, ת"ז 050207422, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה כדלקמן:

1. אני מכהן כרופא המחוז של לשכת הבריאות המחוזית חיפה.
2. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לעובדות המובאות בהודעת העדכון מטעם המשיב בבג"ץ 6362/17.
3. קראתי את ההודעה האמורה. העובדות המצויות בה ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
4. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

פרופי שמואל רשפון

אישור

אני הח"מ, שירי בן-ארי, עו"ד, מאשרת בזאת כי ביום 21/12/17 הופיע בפני מר Shmuel Rappaport, המוכר לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליו להצהיר את האמת וכי אם לא יעשה כן יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, חתם בפני על תצהירו זה.

שירי בן-ארי, עו"ד
רשיון מס' 38923

שירי בן-ארי, עו"ד